

KVARNEN

KVARNEN SAMKOMMUN

Kronoby folkhögskola

Torgarevägen 4, 68500 Kronoby

Telefon: +358 40 777 6471

E-post: info@kvarnen.fi

Personlig e-post: fornamn.efternamn@kvarnen.fi

kvarnen.fi

KALLELSE OCH FÖREDRAGNINGSLISTA

Styrelsen för Kvarnen samkommun kallas till möte onsdag 04.12.2024 kl. 15 på folkhögskolan.

Ärendets
nummer

Ärende

§ 78	Mötets öppnande
§ 79	Mötets behörighet
§ 80	Val av två protokolljusterare
§ 81	Godkännande av föredragningslistan
§ 82	Ekonomisk rapport 1-11/2024
§ 83	Slutliga statsandelar för fritt bildningsarbete 2024
§ 84	Budget 2025 och ekonomiplan 2026-2027
§ 85	Utbildningsplan för Outdoor Academy
§ 86	Historik från 1991 framåt
§ 87	Flextid för anställda inom AKTA-området
§ 88	Avtal om upprätthållande av Kronoby medborgarinstitut
§ 89	Budgetändring för år 2024
§ 90	Delgivningsärenden
§ 91	Övriga ärenden
§ 92	Mötets avslutande

Hans-Erik Lindgren, ordf.

Enligt uppdrag

Martin Ahlskog, rektor

KVARNEN SAMKOMMUN

Kronoby folkhögskola

Torgarevägen 4, 68500 Kronoby

Telefon: +358 40 777 6471

E-post: info@kvarnen.fiPersonlig e-post: fornamn.efternamn@kvarnen.fikvarnen.fi**NÄRVARANDE (X)**

x = på plats

Beslutande:

Hans-Erik Lindgren

Ann-Marie Granholm

Christan Dahlin

Camilla Roslund-Nordling

Ann-Sofi Storbjörk

Pentti Silvennoinen

Boris Nygård

Irene Strömberg

Nina Brännkärr-Friberg

Madeleine Englund-Svenlin

Andreas Kronqvist

Ulla-Maria Åstrand

Karin Saarukka

Övriga:

Martin Ahlskog, rektor

Wallis Pontus, ekonomichef

KVARNEN SAMKOMMUN

Kronoby folkhögskola

Torgarevägen 4, 68500 Kronoby

Telefon: +358 40 777 6471

E-post: info@kvarnen.fi

Personlig e-post: fornamn.efternamn@kvarnen.fi

kvarnen.fi

§ 78 Mötets öppnande

Beslutsförslag: Mötet öppnas av styrelseordförande Hans-Erik Lindgren kl. 15.00.

Beslut:

§ 79 Mötets behörighet

Beslutsförslag: Mötet konstateras vara lagenligt sammankallat och beslutfört.

Beslut:

§ 80 Val av två protokolljusterare

Beslutsförslag: Mötet väljer Boris Nygård och Irene Strömberg till protokolljusterare. Protokollet justeras elektroniskt.

Beslut:

§ 81 Godkännande av föredragningslistan

Beslutsförslag: Föredragningslistan godkänns i föreliggande form.

Beslut:

§ 82 Ekonomisk rapport 1-11/2024

Beredning: Ekonomichef Pontus Wallis, 040-486 5619

Epost: pontus.wallis@kvarnen.fi

Beslutsförslag: Rapporten presenteras på mötet

Beslut:

§ 83 Slutliga statsandelar för fritt bildningsarbete 2024

Beslutsförslag: Statsandelsuppgifterna antecknas till kännedom. Bilaga 1 § 83

Beslut:

KVARNEN SAMKOMMUN

Kronoby folkhögskola

Torgarevägen 4, 68500 Kronoby

Telefon: +358 40 777 6471

E-post: info@kvarnen.fi

Personlig e-post: fornamn.efternamn@kvarnen.fi

kvarnen.fi

§ 84 Budget 2025 och ekonomiplan 2026-2027

Beredning: Rektor Martin Ahlskog, 040-6671945

Epost: martin.ahlskog@kvarnen.fi

Beredning: Ekonomichef Pontus Wallis, 040-486 5619

Epost: pontus.wallis@kvarnen.fi

Budgetarbetet har följt tidigare mönster där linjerna kunnat göra upp sina egna budgetförslag som senare sammanställts på ekonomikontoret till en gemensam budget för Kvarnen.

Det splittrade förfarandet med ansökningar om utökade statsandelar för såväl folkhögskoleåret för läropliktiga som integration på svenska samt den sena tidpunkten för när dessa meddelas har gjort budgetarbetet lite osäkert.

Gällande statsandelarna har det från statligt håll gjorts en indexjustering uppåt, vilket medför en ökad summa statsandelar även för Kvarnens del. I budgetförslaget kvarstår kommunandelarna på oförändrad nivå.

Tillbyggnaden av köket och matsalen samt nybygget med internat som färdigställs under år 2025 avspeglar sig på investeringssidan i budgeten. Budgeten presenteras för kommundirektörerna måndagen den 8.12 2025

Beslutsförslag: Styrelsen föreslår för stämman att budgeten för år 2025 och ekonomiplanen för åren 2026-2027 godkänns. Budgetförslaget i sin helhet som bilaga 1 § 84.

Beslut:

§ 85

Utbildningsplan för Outdoor Academy

Outdoor Academy har under ledning av Björn Lindell gjort upp en uppdaterad lokal läroplan gällande yrkesexamen för naturbranschen. Planen som helhet kan läsas i bilaga 1 § 85.

Beslutsförslag: Styrelsen godkänner den uppdaterade läroplanen gällande yrkesexamen för naturbranschen. Den uppdaterade planen förs in i Studieinfo

Beslut:

KVARNEN SAMKOMMUN

Kronoby folkhögskola

Torgarevägen 4, 68500 Kronoby

Telefon: +358 40 777 6471

E-post: info@kvarnen.fi

Personlig e-post: fornamn.efternamn@kvarnen.fi

kvarnen.fi

§ 86 Historik från 1991 framåt

Beredning: Rektor Martin Ahlskog, 040-6671945

Epost: martin.ahlskog@kvarnen.fi

Tidigare rektor Tom Hansén har planer på att skriva en fortsättning på Kronoby folkhögskolas historik från 1991 till dags dato. Han söker själv eventuella bidrag för skrivandet, så detta medför inga direkta kostnader för skolans del. Ifall vi sedan vill trycka och ge ut den färdiga skriften faller dessa kostnader på skolan.

Beslutsförslag: Styrelsen understöder Tom Hanséns planer på att skriva en fortsättning på Kronoby folkhögskolas historik från 1991 till dags dato. Om eventuell utgivning tas beslut i ett senare skede när skriften är sammanställd och klar.

Beslut:

§ 87 Flexitid för anställda inom AKTA-området

Beredning: Rektor Martin Ahlskog, 040-6671945

Epost: martin.ahlskog@kvarnen.fi

Inom AKTA-avtalet har man möjlighet att arbeta enligt ett flexibelt arbetstidssystem. Det är upp till arbetsgivaren att bestämma ifall man tar detta i bruk och vilka anställda som omfattas av detta. På Kvarnen har man i princip följt detta redan i flera års tid så att den fasta arbetstiden dagligen varit kl. 9-15 med 45 minuters vilotid för lunch och resten har man kunnat flexa, men det har aldrig funnits något styrelsebeslut om att tillämpa detta.

Flexibel arbetsid innebär enligt AKTA följande:

§ 31 Flexibel arbetstid

mom. 1

Med flexibel arbetstid avses att den ordinarie arbetstiden ordnas så att den anställda utanför den fasta arbetstiden inom vissa gränser kan bestämma när det dagliga arbetet börjar och slutar.

mom. 2

KVARNEN SAMKOMMUN

Kronoby folkhögskola

Torgarevägen 4, 68500 Kronoby

Telefon: +358 40 777 6471

E-post: info@kvarnen.fi

Personlig e-post: fornamn.efternamn@kvarnen.fi

kvarnen.fi

I allmän arbetstid enligt § 7 och i byråarbetstid enligt § 8 kan arbetsgivaren införa ett för verksamheten ändamålsenligt system med flexibel arbetstid på de villkor och med de begränsningar som anges i denna paragraf. Arbetsgivaren kan också slopa systemet helt eller delvis.

Tillämpningsanvisning

Arbetsgivaren bestämmer om införandet av flexibel arbetstid och om villkoren samt på vilka personalgrupper systemet tillämpas. Om inte den anställda uttryckligen uppger sig stå utanför systemet anses ett avtal om flexibel arbetstid ha ingåtts mellan arbetsgivaren och den anställda. Arbetsgivaren kan ändra eller slopa systemet genom att säga upp det med tre månaders uppsägningstid. Arbetsgivaren eller den anställda kan säga upp avtalet med en månads uppsägningstid.

§ 32 Villkor för flexibel arbetstid**mom. 1**

I systemet med flexibel arbetstid bestämmer arbetsgivaren en fast arbetstid då tjänsteinnehavarna och arbetstagarna ska vara tillgängliga för arbetsgivaren på arbetsplatsen eller någon annan plats som arbetsgivaren godkänt. Arbetsgivaren bestämmer också flextiderna. Flextiden och den fasta arbetstiden kan tillsammans vara högst 12 timmar inklusive måltidsrast.

Tillämpningsanvisning

Angående dygnsvila, se hänvisningen till 25 § i arbetstidslagen.

Under flextiden kan den anställda i regel själv bestämma när arbetet börjar och slutar. Arbetsgivaren har med stöd av sin rätt att leda arbetet rätt att vid behov i enskilda fall besluta att en anställd ska vara på arbetet under en viss tid t.ex. inom flextiden. Arbetsgivaren får inte använda sin arbetsledningsrätt i denna fråga regelbundet med hänsyn till syftet med flexibel arbetstid. Arbetsgivaren kan vid behov också beordra mertids- eller övertidsarbete.

Den maximala flextiden kan vara t.ex. kl. 7.00–9.00 samt 15.00–19.00. Den fasta arbetstiden ska vara minst 5 timmar, om inte arbetsgivaren beslutar något annat.

mom. 2

Den dagliga vilotiden enligt § 25 mom. 1 i arbetstidskapitlet förläggs till mitten av den fasta arbetstiden. Den dagliga vilotiden kan ordnas flexibelt så att den anställda själv kan bestämma tidpunkten inom givna gränser.

§ 33 Gränser för överskridning eller underskridning av den ordinarie arbetstiden (saldo)

KVARNEN SAMKOMMUN

Kronoby folkhögskola

Torgarevägen 4, 68500 Kronoby

Telefon: +358 40 777 6471

E-post: info@kvarnen.fi

Personlig e-post: fornamn.efternamn@kvarnen.fi

kvarnen.fi

Vid flexibel arbetstid kan den ordinarie arbetstiden överskridas med högst 50 timmar (plussaldo) eller underskridas med högst 6 timmar (minussaldo).

Tillämpningsanvisning

Arbetsgivaren och arbetstagaren kan komma överens om att de sammanräknade överskridningarna av arbetstiden minskas med avlönad ledighet som ges arbetstagaren. På begäran av arbetstagaren ska arbetsgivaren försöka ge ledigheten i hela arbetsdagar.

Beslutsförslag:

Styrelsen slår fast att Kvarnen samkommun tillämpar flexibel arbetstid på anställda inom AKTA. De sammanräknade överskridningarna av arbetstiden minskas med avlönad ledighet enligt överenskommelse. Rektor Martin Ahlskog ges fullmakt att handha det operativa ansvaret för organisationen av arbetstiden och dess uppföljning samt att besluta om vilka anställda som omfattas av flextiden.

Beslut:

§ 88

Avtal om upprätthållande av Kronoby medborgarinstitut

Beredning: Rektor Martin Ahlskog, 040-667 1945

Epost: martin.ahlskog@kvarnen.fi

Kronoby kommun och Kvarnen samkommun har idkat samarbete sedan 2001. Avtalet har oftast förnyats vart tredje år. Avtalet som nu ligger som grund är på ett år och löper ut 31.12.2024. Kronoby kommuns sektion för livskvalitet behandlar på sitt möte 27.11 ett nytt avtal för tiden 1.1-31.12.2025. Tanken är också att under våren utarbeta ett tills vidare avtal gällande upprätthållandet. Enligt avtalet ingår det kanslihjälp 21 timmar och 45 minuter/vecka samt rektorstjänster. Totalarvodet är 3100€/månad. Ersättningen kan justeras i den proportion som lönerna ändras enligt kollektivavtalet för den kommunala sektorn. Avtalet presenteras på mötet

Beslutsförslag:

Styrelsen godkänner det nya uppgjorda samarbetsavtalet mellan Kronoby kommun och Kvarnen samkommun.

Beslut:

§ 89

Budgetändring för år 2024

Beredning: Ekonomichef Pontus Wallis, 040-486 5619

Epost: pontus.wallis@kvarnen.fi

KVARNEN SAMKOMMUN

Kronoby folkhögskola

Torgarevägen 4, 68500 Kronoby

Telefon: +358 40 777 6471

E-post: info@kvarnen.fi

Personlig e-post: fornamn.efternamn@kvarnen.fi

kvarnen.fi

Efter att de slutliga statsandelarna för år 2024 inkommit och byggandet startat finns det behov av att göra små korrigeringar till budgeten 2024. Förslaget presenteras på mötet.

Beslutsförslag: Styrelsen godkänner budgetändringarna för år 2024.

§ 90 Delgivningsärenden

- Rektorns beslutsförteckning till påseende på mötet.
- Samkommunstämma hålls tisdag 17.12 kl. 15. Stämman inleds i festsalen med musikprogram, därefter följer julgröt i matsalen innan stämmans mötesdel inleds. Styrelsen sammanträder efter stämman.

§ 91 Övriga ärenden**§ 92 Mötets avslutande**

VALTIONOSUUS/RAHOITUSSOVELLUS 2024 *** OPETUS- JA KULTTUURITOIMI *** *** PVM: 25.10.2024 *** 727
*** RAPORTTI: VOS6SL24 ***

YKSITYISKOHTAINEN LASKELMA KÄYTTÖKUSTANNUKSIIN MYÖNNETYSTÄ
VALTIONOSUUDESTA/RAHOITUKSESTA (EUROA) VUODELLE 2024.

Koulutusmuoto	01 Laskennall. perusteen yksiköiden lkm	02 Laskennall. peruste /yksikkö	03 Valtionos. laskennall. peruste	04 Rahoi- tus%	05 Kokonais- rahoitus	06 Kokonais- rahoitus aiemmin	07 Kok. rah. muutos aiempaan
9 052156 Kvarnen samkommun							
01653 Kronoby folkhögskola	3.870,0	266,93	1.033.019	57,00	588.821	606.927	-18.106
- vapaa sivistystyö							
01653 Kronoby folkhögskola	1.377,0	266,93	367.563	100,00	367.563	367.563	0
- kotoutumissuunnitelma							
01653 Kronoby folkhögskola	1.037,0	266,93	276.806	100,00	276.806	245.042	31.764
- oppivelvollisuus							
01653 Kronoby folkhögskola	1.037,0	6,90	7.155	100,00	7.155	6.334	821
- oppiv. oppimateriaalilisä							
01653 Kronoby folkhögskola	135,0	266,93	36.036	100,00	36.036	0	36.036
- ukrainalaisten kotoutumiss.							
20089 Amm. koulutuksen perusrahoitus	1,0	197.224,00	197.224	100,00	197.224	197.224	0
20090 Amm. koulut. suoritusrahoitus	1,0	50.374,00	50.374	100,00	50.374	50.374	0
20094 Amm. koul. vaikuttavuusrahoit.	1,0	32.494,00	32.494	100,00	32.494	32.494	0
052156 Kvarnen samkommun	.	.	2.000.671	.	1.556.473	1.505.958	50.515

LÄROPLAN FÖR EGRUNDER

Outdoor academy läroplan för yrkesexamen inom naturbranschen

Innehåll

2.1 Produktifiering av naturen, 20 sp Kod 200751	1
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom att planera och skapa en skriftlig uppgift	2
Förvärvande av kunnande	2
Visande av kunnande	2
2.2 Att arbeta i vildmarks- och naturmiljö, 40 sp Kod 200752	3
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiska examenstillfällen	4
Förvärvande av kunnande	4
Visande av kunnande	4
2.3 Guidning i olika friluftsgrenar, 30 kp kod 200753	5
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	6
Förvärvande av kunnande	6
Visande av kunnande	6
2.4 Genomförande av en naturbaserad välfärdstjänst, 30 kp Kod 200754	7
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	8
Förvärvande av kunnande	8
Visande av kunnande	8
2.5 Tematiska guidetjänster i naturförhållanden, 30 kp Kod 200755	9
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	10
Förvärvande av kunnande	10
Visande av kunnande	10
2.6 Organisera en krävande vandring, 40 kp Kod 200756	11
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	12
Förvärvande av kunnande	12
Visande av kunnande	12
2.7 Programtjänster med användning av djur, 30 kp Kod 200757	13
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	14
Förvärvande av kunnande	14
Visande av kunnande	14
2.8 Motoriserade programtjänster i naturen, 30 kp Kod 200758	15
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	16
Förvärvande av kunnande	16
Visande av kunnande	16
2.9 Naturguidning av specialgrupper, 30 kp kod 200759	17
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	18
Förvärvande av kunnande	18
Visande av kunnande	18
2.10 Vildmarksbespisning, 30 kp Kod 200760	19
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	20
Förvärvande av kunnande	20
Visande av kunnande	20
2.11 Guidning av internationella kunder i naturen, 30 kp kod 200761	21
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle	22
Förvärvande av kunnande	22
Visande av kunnande	22
2.12 Anläggning av naturobjekt, 40 kp kod 200762	23
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom att planera och anlägga ett naturobjekt	24
Förvärvande av kunnande	24
Visande av kunnande	24
2.13 Planering av företagsverksamhet inom naturbranschen, 30 kp Kod 200763	25
Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom att planera och skapa en skriftlig uppgift	26
Förvärvande av kunnande	26
Visande av kunnande	26

2.1 Produktifiering av naturen, 20 sp

Kod 200751

Examensdelen "Produktifiering av naturen" är en obligatorisk examensdel för alla studeranden som avlägger en examen inom naturbranschen.

Den studerande skall skapa en produkt eller tjänst i skriven form. Där det påvisar kunnandet om hur bygga upp en naturprodukt genom förberedelser, utförande och utvärdering.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en produktifiering av naturen så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. **Kartläggning av marknadsläget och målgruppens behov:**
 - Undersöka konkurrensen inom branschen och fastställa målgruppen samt bedöma efterfrågan på produkten eller tjänsten.
2. **Planering av en naturbaserad produkt eller tjänst:**
 - Upprätta en produktbeskrivning, bestämma resurser, och skapa en plan med tidsramar för produktifieringen.
 - Ta hänsyn till myndighetsanvisningar, tillstånd, hållbarhetsmål och använda experthjälp vid behov.
3. **Planering av marknadsföring:**
 - Utveckla marknadsföringsmaterial och välja lämpliga distributionskanaler, inklusive digitala kanaler.
 - Testa intresset för produkten eller tjänsten bland målgruppen och planera insamling av kundrespons.
4. **Prissättning av produkten eller tjänsten:**
 - Upprätta en kostnads kalkyl, fastställ priset med hänsyn till vinstmarginalmål och hantera fakturering enligt bokförings- och skattelagstiftningen.
5. **Planering av säkert genomförande:**
 - Identifiera risker och farosituationer, samt planera åtgärder för att undvika faror och olyckor.
 - Upprätta en säkerhetsplan för hantering av olycksfall och skador.
6. **Utarbetande av nödvändiga dokument:**
 - Skapa tydliga skriftliga produktbeskrivningar och material för produktifieringsprocessen med hjälp av datateknik.
 - Sammanställ dokumenten till en enda fil med innehållsförteckning och anlita experthjälp vid behov.
7. **Utvärdering av produktifieringen:**
 - Realistiskt utvärdera processens framgång, klarhet och innehåll i produktifieringsmaterialet samt effektiviteten av planeringen och tidsplanen.
 - Identifiera områden som behöver utvecklas för framtida förbättringar.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom att planera och skapa en skriftlig uppgift

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för examensdelen genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på olika arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar med ett helt skriftligt yrkesprov sitt kunnande inom produktifiering av naturen. Yrkesprovet granskas och bedöms av en kunnig bedömare från arbetslivet. Bedömaren kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Yrkesprovet kan även användas som ett kompletterings tillfälle till exempel för prissättning och fakturering, hållbarhetsplanering och övriga skriftliga uppgifter.

2.2 Att arbeta i vildmarks- och naturmiljö, 40 sp

Kod 200752

Examensdelen "Att arbeta i vildmarks- och naturmiljö" är en obligatorisk examensdel för alla studeranden som avlägger en examen inom naturbranschen. Yrkesprovet går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera två praktiska yrkesprov. Var sitt i sommar- (barmark) och vinterförhållanden (snö eller kyla). Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga. Den studerande skall påvisa kunnande om att färdas och ta hand om sig själv och en grupp gäster året runt i terrängförhållanden med allt vad det innebär. Färdigheter inom orientering- och elduppgörning i terrängförhållanden samt Artkännedom testas vid skilda varierande kunskapsprov.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra ett arbete i vildmarks- och naturmiljö så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. **Rörelse i naturen i sommar- och vinterförhållanden:**
 - Orientera tillförlitligt med papperskarta och kompass i ljus och mörker samt använda andra positionsbestämningsverktyg vid behov.
 - Välja lämplig utrustning för verksamheten och miljön för både sig själv och gruppen.
2. **Övernattning i terrängen på sommaren och vintern:**
 - Välja lämplig utrustning för övernattningen för sig själv och gruppen samt den bästa platsen för övernattning i miljön.
 - Övernatta tryggt tillsammans med gruppen och beakta väderleksförhållandena.
 - Tillreda mat på öppen eld, säkerställa säkerheten och hygienien samt handleda gruppen i underhåll av utrustningen och reparation av utrustning vid behov.
3. **Berättande om naturen i verksamhetsmiljön:**
 - Känna till vanliga finländska organismarter och naturtyper samt berätta lämpligt om dessa för gruppen.
 - Beskriva typiska livsmiljöer och särdrag i områdets natur samt identifiera och förklara väderleksförändringar.
 - Diskutera aktuella natur- och naturskyddsfrågor och informera om allemansrätten.
4. **Ledning av gruppen i naturen:**
 - Förmedla tydliga anvisningar och sakuppgifter samt säkerställa att kunderna förstår instruktionerna.
 - Informera om säkerhetsfrågor och centrala sakuppgifter på ett främmande språk samt hålla ihop gruppen och följa den överenskomna planen och tidsplanen.
 - Agera flexibelt när förhållandena förändras och engagera gruppen interaktivt.
5. **Omsorg om säkerheten:**
 - Upprätta en säkerhetsplan enligt verksamhetens och aktivitetsplatsens krav och förutse risker.
 - Välja lämpligt vedmaterial, behärska eldslagningstekniken och ge första hjälpen på Fhj2-nivå även i terrängförhållanden.
6. **Agerande enligt författningar och principer för hållbar utveckling:**
 - Följa gällande författningar och myndighetsanvisningar för guidningsverksamheten samt respektera markägarnas och lokalinvånarnas rättigheter.
 - Minimera miljöbelastningen och ordna avfallshanteringen enligt lagstiftningen

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiska examenstillfällen

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för examensdelen genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på olika arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom praktiska yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt utvärdering skall kunna presenteras åt bedömare. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet men också genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- Artkännedomsprov (350 arter)
 - Kärlväxter, mossor, lavar, tickor, svampar
 - Däggdjur, kräldjur, groddjur, insekter
 - Fåglar
- Orienteringsprov
 - Mörkerorientering
 - GPS orientering
- Elduppgörning i terrängförhållanden
- Hygienpass kort/dokument
- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.3 Guidning i olika friluftsgrenar, 30 kp kod 200753

Examensdelen "guidning i olika friluftsgrenar" är en examensdel som är valbar. Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk grenspecifik motionstjänst i naturförhållanden. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga. Den studerande skall behärska sin valda gren och guida gästerna i en trygg produkt.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en guidning i olika friluftsgrenar så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. **Planering och förberedelse av motionstjänsten i naturen:**
 - Identifiera den färdighetsnivå som krävs av kunderna i den valda grenen samt grenens kompetenskrav.
 - Beakta säkerhets- och ansvarsfrågor i planeringen och upprätta en säkerhetsplan.
 - Organisera samarbete med andra aktörer och marknadsföra tjänsten för att nå målgruppen.
 - Upprätta förhandsinstruktioner för kunderna och fakturera tjänsten.
2. **Genomförande av en trygg och högklassig motionstjänst i naturen:**
 - Behärska teknikerna i den valda grenen tillräckligt för att genomföra tjänsten tryggt och professionellt.
 - Förutse risker, identifiera farliga situationer och anpassa genomförandet vid behov.
 - Instruera gruppen i säkerhetsfrågor och säkerställ att kunderna förstår instruktionerna.
 - Underhålla och reparera utrustningen vid behov samt behärska allmänna färdigheter i första hjälpen.
3. **Agerande i kundbetjäningssituationer:**
 - Led verksamheten tydligt och instruera kunderna att välja rätt utrustning och använda den korrekt.
 - Förmedla information om grenens uppkomst, utveckling och dess inverkan på välbefinnandet.
 - Kommunicera interaktivt och engagera kunderna i aktiviteten samt följa den utarbetade planen och tidtabellen.
 - Ändra verksamheten vid behov och uppfyll marknadsföringslöften samt begära och ta emot respons för att identifiera utvecklingsbehov.
4. **Agerande enligt författningar och principer för hållbar utveckling:**
 - Följ gällande författningar och tillståndsförfaranden för tjänsten samt respektera markägarnas och lokala invånares rättigheter.
 - Beakta ansvar och kompetenskrav som gäller för aktiviteten samt minimera belastningen på miljön och ordna avfallshantering enligt lagstiftningen.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för examensdelen genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på olika arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov. Provet innefattar att planera och genomföra en trygg välfärdstjänst i naturmiljön. Den studerande ska behärska att dra nytta av naturens inverkan på välbefinnandet, handleda gruppen och ge kundbetjäning. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom provet, kompletteras bedömningen individuellt på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.4 Genomförande av en naturbaserad välfärdstjänst, 30 kp

Kod 200754

Examensdelen "genomförande av en naturbaserad välfärdstjänst" är en valbar examensdel.

Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk Välfärdstjänst i naturförhållanden. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga. Hen kan tillämpa teoretisk- och forskningskunskap gällande naturens inverkan på välbefinnande. Den studerande kan agera i kundbetjänings situationer och enligt författningar och principer för hållbar utveckling.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en naturbaserad välfärdstjänst så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. Planering och förberedelse av välfärdstjänsten:

- Tillämpa teori- och forskningskunskap om naturens inverkan på välbefinnandet i planeringen av tjänsten.
- Ställa upp genomförbara mål för tjänsten och välja lämpliga övningar eller metoder som praktiseras i naturen.
- Välja en naturmiljö som främjar välbefinnandet och beakta kundgruppens behov och begränsningar.
- Upprätta en säkerhetsplan och förbereda platserna för tjänsten utan att skada miljön.
- Utarbeta förhandsinstruktioner för kunderna och ta reda på hälsouppgifter om kunderna vid behov.
- Upprätta en kostnadsberäkning och fakturera tjänsten.

2. Genomförande av välfärdstjänsten i naturmiljö:

- Tillämpa kunskap om naturens inverkan på välbefinnandet under tjänstens genomförande och motivera målen för välbefinnandet.
- Utföra tjänsten smidigt och enligt överenskommelsen, beakta kundgruppens behov och instruera dem i säkerhetsfrågor.
- Följa den planerade tidsplanen, förutse och undvika risker, samt behärska allmänna färdigheter i första hjälpen.

3. Agerande i kundbetjäningssituationer:

- Leda verksamheten klart och tydligt samt kommunicera interaktivt för att engagera kunderna.
- Handleda kunderna att uppleva naturens inverkan på välbefinnandet och reflektera över sina upplevelser.
- Ha omsorg om kundernas välbefinnande och säkerhet, samt begära och ta emot respons för att identifiera utvecklingsbehov.

4. Agerande enligt författningar och principer för hållbar utveckling:

- Följa gällande författningar, tillståndsförfaranden och myndighetsanvisningar för tjänsten.
- Respektera markägarnas och lokala invånares rättigheter, samt minimera belastningen på miljön.
- Handleda kunderna med eget exempel i en miljövänlig verksamhet och ordna verksamhetens avfallshantering enligt lagstiftningen.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för examensdelen genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på olika arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom att utföra praktiska arbetsuppgifter i ett yrkesprov. Provet innefattar att planera och genomföra en trygg välfärdstjänst i naturmiljön. Den studerande ska behärska att dra nytta av naturens inverkan på välbefinnandet, handleda gruppen och ge kundbetjäning. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom provet, kompletteras bedömningen individuellt på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.5 Tematiska guidetjänster i naturförhållanden, 30 kp

Kod 200755

Examensdelen "Tematiska guidetjänster i naturförhållanden" är en valbar examensdel. Examensdelen skall innehållsmässigt utgöra en helhet som avviker från de andra examensdelarna.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk Tematisk guidetjänst i naturförhållanden. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga. Examensdelen skall innehållsmässigt utgöra en helhet som avviker från de andra examensdelarna.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en Tematisk guidetjänst så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. Planering och förberedelse av tematisk tjänst:

- Planera en tematisk tjänst som intresserar och passar kundgruppen.
- Skapa en helhetlig plan för tjänsten och beakta färdighets- och kompetenskrav.
- Säkerställa att tjänsten lämpar sig för den aktuella miljön och att platserna där tjänsten ska genomföras förbereds utan att skada miljön.
- Utarbeta en säkerhetsplan och förhandsinstruktioner för kunderna.
- Upprätta en kostnadsberäkning och fakturera tjänsten.

2. Genomförande av tematisk tjänst:

- Utföra tjänstens olika skeden smidigt och säkert.
- Ansvara för kundgruppens säkerhet och behov, inklusive kontroll av deras utrustning och instruktioner.
- Följa den utarbetade planen och tidsplanen, samt förutse och undvika risker.
- Ha kompetens i första hjälpen och ge vid behov första hjälp.

3. Agerande i kundbetjäningssituationer:

- Leda verksamheten klart och tydligt samt kommunicera interaktivt med kunderna.
- Ha omsorg om kundernas välbefinnande och säkerhet.
- Guida och instruera kunderna individuellt och som grupp för en positiv naturupplevelse.
- Begära och ta emot respons på verksamheten och identifiera utvecklingsbehov.

4. Agerande enligt författningar och principer för hållbar utveckling:

- Följa gällande författningar, tillståndsförfaranden och myndighetsanvisningar för tjänsten.
- Respektera markägarnas och lokala invånares rättigheter samt beakta miljöns kultur och övriga näringar.
- Hantera utrustningen hållbart och minimera belastningen på miljön, inklusive avfallshantering enligt lagstiftningen.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom ett praktiskt yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt utvärdering skall kunna presenteras åt bedömare. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet men också genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.6 Organisera en krävande vandring, 40 kp

Kod 200756

Examensdelen "Organisera en krävande vandring" är en valbar examensdel. Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk krävande vandring i terrängförhållanden. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga. Vandringen skall vara minst fyra dygn lång och utföras med muskelkrafter. Vid vintriga förhållanden går den även att utföra på skidor.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en krävande vandring kan så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. Planering:

- Förståelse för att planera en lång vandring och kombinera naturförhållanden med eget specialkunnande.
- Beakta målgruppens behov vid planeringen.
- Utarbeta en genomförbar tidtabell och resursplan för vandringen.
- Ha kunskap om årstider, väder och naturförhållanden och hur de påverkar vandringens genomförande.
- Kunna göra en kostnadsberäkning för vandringen och fakturera tjänsten.

2. Förberedelser:

- Informera kunden om tjänsten, förberedelserna och säkerhetsfrågor samt inhyresvillkor.
- Upprätta en utrustningslista för kunderna.
- Skaffa och underhålla utrustning i gott skick.
- Ha medvetenhet om kundernas hälsotillstånd och väderleksförändringar.
- Upprätta en reservplan och säkerhetsplan för vandringen.

3. Genomförande:

- Förutse och undvika risker under vandringen.
- Kunna anpassa verksamheten och ändra planer vid behov.
- Granska kundernas utrustning och ge säkerhetsråd.
- Ha kunskap om första hjälpen och kunna agera vid nödsituationer.
- Hantera specialfärdigheter som krävs för att röra sig i naturen och erbjuda en säker tjänst.

4. Kundbetjäning:

- Ledning av gruppen och tydlig kommunikation.
- Instruktion av kunderna i användningen av utrustning.
- Skapa en positiv och engagerande naturupplevelse för kunderna.
- Hantera gruppens dynamik och kundernas välbefinnande och säkerhet.
- Kunna ta emot och ge feedback för att förbättra verksamheten.

5. Hållbar utveckling:

- Följa aktuella författningar och tillståndsförfaranden för tjänsten.
- Respektera miljöns och markägarnas rättigheter.
- Minimera belastningen på miljön och hantera avfall enligt lagstiftningen.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom ett praktiskt yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt utvärdering skall kunna presenteras åt bedömare. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet men också genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.7 Programtjänster med användning av djur, 30 kp

Kod 200757

Examensdelen "Programtjänster med användning av djur" är en valbar examensdel. Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk programtjänst tillsammans med djur i naturmiljö. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en programtjänst med användning av djur så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. **Planering och förberedelse:**
 - Planera tjänsten med hänsyn till kundgruppens behov och se till att verksamhetsmiljön är trivsamt.
 - Underhålla och reparera utrustning som används i tjänsten.
 - Beakta djurens välbefinnande och deras krav vid förberedelserna.
 - Upprätta en genomförbar tidsplan och säkerhetsplan för tjänsten.
 - Bestämma och reservera nödvändig utrustning och resurser samt ge förhandsinstruktioner till kunderna.
2. **Genomförande av tjänsten:**
 - Smidigt genomföra tjänstens olika skeden enligt överenskommelsen och ansvara för ett säkert genomförande.
 - Använda säkert hjälpmedel och säkerhetsanordningar för tjänsten.
 - Beakta kundgruppens behov och begränsningar samt följa den planerade tidsplanen.
 - Granska kundernas utrustning och instruera dem i säkerhetsfrågor.
 - Handleda kunderna i att hantera djur korrekt och informera dem om djurens vanor.
 - Förutse och undvika risker i aktiviteter med djur och ändra verksamheten vid behov.
3. **Kundbetjäning:**
 - Leda verksamheten klart och tydligt samt kommunicera interaktivt med kunderna.
 - Ha omsorg om kundernas välbefinnande och säkerhet samt guida och instruera dem för en positiv naturupplevelse.
 - Begära och ta emot respons från kunderna för att identifiera utvecklingsområden.
4. **Hantering av djur och deras välbefinnande:**
 - Hantera djur med säker hand och säkerställa deras välbefinnande.
 - Följa djurens välbefinnande och behandla dem etiskt.
 - Identifiera orsaker till avvikande beteende hos djur.
 - Sköta och utfodra djur enligt deras näringsbehov och transportera dem enligt lagstiftningen för djurtransporter.
5. **Hållbar utveckling:**
 - Agera enligt aktuella författningar, tillståndsförfaranden och myndighetsanvisningar för tjänsten.
 - Respektera markägarnas och lokalbefolkningens rättigheter samt beakta faktorer som påverkar utrustningens hållbarhet och underhåll.
 - Minimera belastningen på miljön och ordna avfallshantering enligt lagstiftningen.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom ett praktiskt yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt utvärdering skall kunna presenteras åt bedömare. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet men också genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.8 Motoriserade programtjänster i naturen, 30 kp

Kod 200758

Examensdelen "Motoriserade programtjänster i naturen" är en valbar examensdel. Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk motoriserad programtjänst i naturmiljö. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en motoriserad programtjänst så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. Planering och förberedelse:

- Planera och förbereda det praktiska genomförandet av en guidetjänst med användning av motoriserade fordon.
- Ta hänsyn till värderingarna för hållbar utveckling och olika naturvärden vid planeringen.
- Upprätta en genomförbar tidtabell och en säkerhetsplan för aktiviteten.
- Bestämma nödvändig utrustning och resurser samt ge förhandsinstruktioner till kunderna.

2. Genomförande av tjänsten:

- Smidigt genomföra tjänstens olika skeden enligt överenskommelsen och ansvara för ett säkert genomförande.
- Använda säkert hjälpmedel och instruera i användningen av säkerhetsanordningar.
- Beakta kundgruppens behov och begränsningar samt följa den planerade tidtabellen.
- Granska kundernas utrustning och instruera dem i säkerhetsfrågor.
- Förutse och undvika risker i aktiviteter med motoriserade fordon och ändra verksamheten vid behov.

3. Kundbetjäning:

- Leda verksamheten klart och tydligt samt kommunicera interaktivt med kunderna.
- Ha omsorg om kundernas välbefinnande och säkerhet samt genomföra guidningen smidigt och enligt överenskommelsen.
- Guida och instruera kunderna som grupp och individuellt för en positiv naturupplevelse.
- Begära och ta emot respons från kunderna för att identifiera utvecklingsområden.

4. Användning och underhåll av motoriserade fordon:

- Kontrollera skicket på redskap och anordningar samt vidta åtgärder för reparation vid behov.
- Använda smidigt de motoriserade fordonen och säkerhetsanordningarna som behövs i tjänsten.
- Utföra regelbunden granskning och dagligt underhåll samt mindre service- och reparationsåtgärder.
- Följa underhållsinstruktionerna för att hålla fordonen säkra och funktionsdugliga.

5. Miljöansvar och hållbar utveckling:

- Agera enligt aktuella författningar och principer för hållbar utveckling.
- Respektera markägarnas och lokalbefolkningens rättigheter samt minimera belastningen på miljön.
- Vägleda kunderna i en miljövänlig verksamhet och ordna avfallshantering enligt lagstiftningen.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom ett praktiskt yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt utvärdering skall kunna presenteras åt bedömare. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet men också genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.9 Naturguidning av specialgrupper, 30 kp

kod 200759

Examensdelen "Naturguidning av specialgrupper" är en valbar examensdel. Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk vildmarksbespisning i terrängförhållanden. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en naturguidning av specialgrupp så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. Planering och förberedelse:

- Planera och förbereda en guidetjänst i naturen för en specialgrupp.
- Samarbeta vid behov med yrkespersoner inom vård- och välfärdsbranschen för att säkerställa att specialgruppens behov och begränsningar beaktas.
- Anpassa planeringen med hänsyn till naturens inverkan på välbefinnandet för specialgruppen och välj lämpliga mål och aktiviteter i naturen.

2. Genomförande av tjänsten:

- Smidigt genomföra tjänstens olika skeden enligt överenskommelsen och ansvara för ett säkert genomförande.
- Beakta specialgruppens behov och begränsningar samt följa den planerade tidtabellen och säkerhetsplanen.
- Instruera kunderna och eventuella medhjälpare i säkerhetsfrågor och säkerställa att de förstår instruktionerna.
- Förutse och undvika risker, använda vid behov hjälpmedel och tekniker för assistans och instruera i användningen av säkerhetsutrustning.

3. Kundbetjäning:

- Leda verksamheten klart och tydligt samt kommunicera interaktivt med kunderna för att möjliggöra en positiv naturupplevelse.
- Ha omsorg om kundernas välbefinnande och säkerhet samt guida och instruera dem som grupp och individuellt.
- Begära och ta emot respons för att identifiera utvecklingsbehov och förbättra tjänsten.

4. Miljöansvar och hållbar utveckling:

- Agera enligt aktuella författningar och principer för hållbar utveckling samt minimera belastningen på miljön.
- Vägleda kunderna i en miljövänlig verksamhet och se till att avfallshantering sker enligt lagstiftningen.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom ett praktiskt yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt utvärdering skall kunna presenteras åt bedömare. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet men också genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.10 Vildmarksbespisning, 30 kp

Kod 200760

Examensdelen "Vildmarksbespisning" är en valbar examensdel. Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk vildmarksbespisning i terrängförhållanden. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga. Vildmarksbespisningen skall minst vara en tre rätters middag av högre standard. Maten skall passa till årstiden.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en vildmarksbespisning så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. Planering och förberedelse:

- Planera och förbereda vildmarksbespisning med hänsyn till kundernas önskemål, matallergier, specialdieter och kulturella faktorer.
- Upprätta en genomförbar tidsplan och säkerhetsplan för evenemanget.
- Säkerställa att nödvändig utrustning och resurser finns tillgängliga.
- Använda lokala och närproducerade råvaror och planera för tillagning och nedkyllning av matprodukterna.

2. Genomförande av vildmarksbespisning:

- Utföra arbetsuppgifterna snabbt och i rätt ordning med tanke på måltidens tidpunkt och förhållanden i terrängen.
- Tillreda och servera måltidshelheten enligt planen med lämpliga matlagningsredskap och i enlighet med hygienkrav och egenkontrollplan.
- Ansvara för att bespisningsområdet är i ordning och presentera maträtterna estetiskt.

3. Kundbetjäning:

- Interaktivt betjäna kunden under planerings-, matlagnings- och bespisningssituationer.
- Guida och instruera kunderna som grupp och enskilt för att möjliggöra en positiv naturupplevelse.
- Följa den överenskomna tidsplanen och anpassa verksamheten vid behov baserat på kundernas behov och säkerhetsfaktorer.

4. Miljöansvar och hållbar utveckling:

- Agera enligt gällande författningar och principer för hållbar utveckling.
- Respektera markägarnas rättigheter och minimera belastningen på miljön genom att planera arbetet för att minimera svinn och hantera avfall enligt lagstiftningen.

Ytterligare lite tips om hur du kan lyckas:

- Skapa ett sammanhängande tema för matupplevelsen
- Fördel om du plockat, odlat eller jagat råvarorna själv, då har du mer också att berätta om maten. Men det går också med lokala eller närproducerade råvaror.
- Pynta och fixa till området där ni skall vistas. Det är ett lätt sätt att höja kvaliteten på upplevelsen.
- Servera inte kall mat under kalla förhållanden

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)
- Hygienpass utbildning

En del av kunskapen fås även genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom ett praktiskt yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt utvärdering skall kunna presenteras åt bedömare. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet men också genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.11 Guidning av internationella kunder i naturen, 30 kp kod 200761

Examensdelen "Guidning av internationella kunder i naturen" är en valbar examensdel.
Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera, förbereda, genomföra och utvärdera en praktisk guidetjänst för internationella kunder i naturmiljö. Förhandsarbeten och utvärdering skall vara skriftliga.

Utifrån bedömningsprotokollet för att utföra en Guidning av internationella kunder så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. Planering och förberedelse:

- Planera och förbereda en guidetjänst på ett främmande språk med hänsyn till kundens önskemål och kulturskillnader.
- Upprätta en genomförbar tidsplan och säkerhetsplan för tjänsten.
- Säkerställa tillgång till nödvändig utrustning och resurser.
- Kommunicera med kunderna och förbereda förhandsinstruktioner på det främmande språket.

2. Genomförande av guidetjänst:

- Utföra guidningen smidigt på det främmande språket och följa den utarbetade planen och tidtabellen.
- Förutse och hantera eventuella risker eller farliga situationer under tjänsten.
- Se till att kunderna har rätt utrustning och förstå instruktionerna på det främmande språket.
- Behärska allmänna färdigheter i första hjälpen och kunna ge första hjälpen vid behov.

3. Kundbetjäning:

- Tydligt och klart leda verksamheten och engagera kunderna på det främmande språket.
- Anpassa sig till olika kulturer och berätta om den lokala naturen och kulturen på det främmande språket.
- Se till kundernas välbefinnande och säkerhet samt möjliggöra en positiv naturupplevelse.
- Begära och ta emot feedback från kunderna för att identifiera utvecklingsbehov.

4. Miljöansvar och hållbar utveckling:

- Handla i enlighet med gällande författningar och principer för hållbar utveckling.
- Respektera markägarnas rättigheter och minimera belastningen på miljön.
- Vägleda kunderna i en miljövänlig verksamhet och hantera avfall enligt lagstiftningen.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom praktiskt examenstillfälle

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom ett praktiskt yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt självvärdering skall kunna presenteras åt bedömare. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.12 Anläggning av naturobjekt, 40 kp kod 200762

Examensdelen "Anläggning av naturobjekt" är en valbar examensdel. Examensdelen går att kombinera med andra examensdelar.

Den studerande skall planera och genomföra arbetena med att anlägga naturobjekt.

Är din hemort eller studiestad i behov av en ny vandringsled eller annat friluftsområde och du vill vara med och planera och anlägga den under dina studier kan den här examensdelen passa dig.

Utifrån bedömningsprotokollet för att anlägga ett naturobjekt så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. **Bedömning av användarbehov:**
 - Identifiera olika användargrupper för naturobjektet och deras behov.
 - Ta hänsyn till markägarnas åsikter och naturobjektets särdrag, möjligheter och begränsningar.
 - Anpassa användargruppernas behov för att passa ihop.
2. **Planering av arbetet:**
 - Utarbeta en plan för att genomföra arbetet med att anlägga naturobjektet baserat på användarbehovet.
 - Beakta naturvård, hållbarhet och finansiering.
 - Fastställ resurser, tidtabell och kostnadsberäkningar.
 - Vid behov, utarbeta anbud och avtalsdokument.
3. **Genomförande av arbetet:**
 - Bygg naturobjektets konstruktioner enligt planen.
 - Arbeta ergonomiskt och enligt arbetarskyddsbestämmelserna.
 - Säkerställ arbetets kvalitet, effektivitet och kostnadseffektivitet.
 - Följ avtalet och begär feedback för att identifiera utvecklingsområden.
4. **Planering av underhåll:**
 - Fastställ naturobjektets underhållsbehov och resurser för underhållsarbetet.
 - Utarbeta en underhållsplan och fastställ ansvarsorgan för underhållet.
5. **Miljöansvar och hållbar utveckling:**
 - Handla enligt gällande författningar, principer för hållbar utveckling och respektera markägarnas rättigheter.
 - Minimera miljöbelastningen och ordna avfallshanteringen enligt lagstiftningen.
 - Vägleda samarbetspartners i en miljövänlig verksamhet.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom att planera och anlägga ett naturobjekt

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås även genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar sin yrkesskicklighet genom ett praktiskt yrkesprov varav förberedelser skall finnas skriftligt. Yrkesprovets bedömare kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall uppvisa yrkesskicklighet i helhet för hela yrkesprovet. Förberedelser, planering, genomförande samt självvärdering skall kunna presenteras åt bedömaren. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom respons på sin verksamhet genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden

2.13 Planering av företagsverksamhet inom naturbranschen, 30 kp Kod 200763

Examensdelen "Planering av företagsverksamhet inom naturbranschen" är en valbar examensdel.

Examensdelen är fullt skriftlig. Den studerande skall utarbeta en affärsverksamhetsplan för sig själv som företagare inom naturbranschen.

Om du i framtiden vill bli egenföretagare inom naturbranschen kan denna examensdel vara någonting för dig.

Utifrån bedömningsprotokollet för planering av företagsverksamhet inom naturbranschen så finns det ett antal ämnen och färdigheter som den studerande behöver behandla för att kunna utföra uppgiften på ett framgångsrikt sätt. Nedan följer en lista över dessa ämnen och färdigheter:

1. Bedömning av förutsättningar:

- Realistiskt bedöma den egna yrkeskompetensen och förmågan att verka som företagare inom naturbranschen.
- Bedöma personliga fördelar, risker och tillgängliga resurser för företagsverksamheten.
- Utredda behovet av informationstekniska färdigheter för företagsverksamheten.

2. Utarbetande av affärsverksamhetsplan:

- Bygga en affärsverksamhetsplan baserad på den egna affärsidén.
- Presentera testade produkter eller tjänster enligt affärsidén och definiera målgrupper.
- Genomföra en SWOT-analys för att bedöma affärsidéns styrkor, svagheter, möjligheter och hot.
- Säkerställa att företagsverksamheten stöder principerna för hållbar utveckling och är i enlighet med gällande författningar och bestämmelser.
- Planera finansiering, kostnader, lönsamhet och ekonomisk uppföljning.
- Utarbeta en marknadsföringsplan och säkerhetsdokument enligt författningarna.
- Planera bokföring och försäkringsskydd samt dra nytta av externa sakkunniga vid behov.

3. Utredning av nätverk:

- Identifiera och utreda viktiga verksamhetsnätverk för företaget.
- Bedöma fördelar, risker och ansvar med att vara en del av dessa nätverk.
- Utredda möjligheterna till nätverksmarknadsföring för företagets produkter eller tjänster.

Kunnande samlas från varierande inlärningsmiljöer och bevisas genom att planera och skapa en skriftlig uppgift

Förvärvande av kunnande

Den studerande gör tillsammans med utbildaren upp en examensplan genom en PUK (personlig utvecklingsplan för kunnande). I PUKens skapande tas tidigare erfarenheter, arbetserfarenheter, fritidsaktiviteter och tidigare studier i beaktande. Den fylls i och uppdateras utefter att studierna fortskrider.

Den studerande samlar på sig kunskap för yrkesproven genom att delta i skolans arrangerade:

- Lektioner och föreläsningar
- Självstudier och grupparbeten
- Kurser, turer och expeditioner
- Första hjälpen kurs inriktad på natur och vildmarksmiljö (WAFA/WFR)

En del av kunskapen fås genom praktik på arbetsplatser inom naturbranschen.

Utbildningsmaterial tas från utbildningens läroböcker, bibliotek och nätbaserade utbildningsmaterial.

Visande av kunnande

Den studerande visar med en helt skriftlig affärsverksamhetsplan och sina förutsättningar att verka som företagare inom naturbranschen. Yrkesprovet granskas och bedöms av en kunnig bedömare från arbetslivet. Bedömaren kartlägger den studerandes kunnande inom ämnet enligt examensgrunderna. Den studerande skall utvärdera sin prestation och identifiera utvecklingsmöjligheter genom en självvärdering. Om vissa delar av yrkesskickligheten inte kan bedömas genom yrkesprovet, kan den studerande visa sin kompetens på andra sätt.

Färdigheter som visas på andra sätt:

- WAFA/WFR - Första hjälpen i terrängförhållanden